

Memòria 2020

1. Accions per a la incidència política

Feim seguiment dels processos normatius, plans i programes per incidir en les decisions que afecten el nostre futur, i denunciem les situacions en que s'atempta contra el territori i la biodiversitat.

A. Seguiment dels canvis legislatius i normatius

Durant aquest insòlit any 2020 el GOB ha tingut la voluntat de plantejar propostes i solucions davant les evidències de que aquesta crisi sanitària, social i econòmica, derivada de la pandèmia, tendria una incidència directa en aquelles qüestions sobre les quals el GOB, des de la seva vessant de l'ecologisme social i polític, té el focus i les alarmes posades:

- la vulnerabilitat que implica la dependència gairebé exclusiva del monocultiu turístic, amb propostes per reconduir el model i enfilat cap a vertaderes polítiques de diversificació econòmica basades en potenciar la resiliència, la recuperació de sobirania (alimentària, energètica, econòmica, ...) i la justícia ecosocial;
- la urgència per considerar com a estratègic el sector primari, apostant per l'agroecologia i la recuperació de la fertilitat de la terra, assegurant condicions de feina dignes dins el sector;
- la necessitat d'enfocar les línies polítiques i econòmiques cap a la protecció i foment de la biodiversitat, com a aposta de futur;
- l'impuls d'un nou model energètic que permeti la descarbonització i la democratització de l'accés a l'energia, fent un seguiment del desplegament de la Llei d'Energia i Canvi Climàtic i recordant la urgència de les polítiques que atenguin les declaracions (pre-COVID) d'emergència climàtica a les Illes;
- l'essencial de les polítiques d'aigua necessàries per avançar cap a les previsions derivades de la crisi climàtica en un recurs que serà estratègic i cabdal (no de bades, l'aigua ha començat a cotitzar a les borses, la qual cosa representa un auguri nefast pel que hauria de ser garantir l'accés a un recurs bàsic);
- la importància de les polítiques de minimització i prevenció de residus, acompanyant des de l'exigència el desplegament de la Llei de Residus, etc.

En aquest sentit, el GOB va fer una feina intensa davant l'aprovació del Decret Llei i posterior tramitació com a projecte de Llei per a la reactivació econòmica post COVID, amb fortes crítiques sobre el que implica seguir pivotant la recuperació en els sectors turístics i de la construcció, la celebració de reunions amb els diferents grups polítics i la presentació d'al·legacions i propostes i generació de debat públic.

De la mateixa manera, actuarem per tal d'incidir en el Decret Llei 9/2020 de Mesures urgents de protecció del territori, validat amb posterioritat pel Parlament i que va quedar en una proposta necessària - per la desclassificació de falsos urbans - però insuficient pel que fa a la voluntat real d'aturar les inèrcies de les males praxis urbanístiques que afecten el nostre territori, i sobretot pel que fa a la traducció en hectàrees reals protegides arran de la Llei.

Com a GOB també hem presentat al·legacions en relació al Pla Estratègic d'Autoritat Portuària.

Ha estat un any intens, enfocat a la voluntat de presentar propostes estratègiques de transició ecosocial i treballant des de la incidència política, la presentació de propostes, les reunions amb institucions i partits i la presència als mitjans de comunicació, però sobretot impulsant la creació de sinèrgies i treball conjunt amb col·lectius i entitats per presentar el que va esdevenir el "Manifest de propostes per una transició ecosocial", el qual va iniciar el camí per a la generació d'un espai de trobada i coordinació d'entitats i persones que treballen per una transició ecosocial feminista a les Illes: "La vida al centre" (lavidaalcentre.org).

Pel que fa a la incidència en temes de conservació de la biodiversitat, només al Parc Nacional de Cabrera hem pogut exercir amb regularitat la nostra participació al patronat, ja que als altres espais protegits no s'han convocat les juntes rectores. Entenem que enguany ha estat un any especial, però no és excusa per evitar l'obligació de convocar aquests organismes consultius. Tot i això, hem seguit realitzant el seguiment de la situació als diferents espais, intervenint quan ha estat necessari. Així, apart d'aportar suggeriments al pla anual de Cabrera, hem remès al·legacions al nou PORN de Mondragó, hem reiterat la nostra demanda d'eliminació de l'aparcament d'Es Trenc i hem intervingut en la discussió sobre la depuradora de la platja de Muro (en part dins el parc natural de s'Albufera). Pel que fa a la Serra de Tramuntana, segueix sense existir la junta assessora del Paratge Natural, una figura que segueix tan feble com sempre, i la participació social només és possible en el sí de la mesa permanent del Consorci de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial, una figura diferent impulsada pel Consell de Mallorca.

Hem denunciat que la planificació als espais protegits segueix a ritme molt deficitari (7 dels 11 espais naturals protegits encara no han tingut ni el primer PRUG, i els altres 4 no el tenen dins termini), i pel que fa als espais de la xarxa Natura 2000 només hem pogut participar fent al·legacions al pla de gestió de la costa de Llevant de Mallorca.

Pel que fa a la protecció de nous espais, hem insistit en la proposta de nou parc natural marítim i terrestre del Cap de Cala Figuera-Rafeubetx.

Hem participat a diverses comissions i grups de treball dirigits i convocats per la pròpia administració (Consell Assessor de Flora i Fauna, Consell Pesquer, Consell de Caça de Mallorca) i també al grup sobre àrees marines protegides impulsat per la fundació Marilles.

D'altra banda hem impulsat diverses iniciatives adreçades a generar posicionament polític i canvis legals en matèria de conservació de la biodiversitat. Així, hem criticat la fumigació com a sistema de control de la cuca de l'alzina, hem reclamat mesures per evitar la mortalitat accidental d'aus marines en arts de pesca, hem demanat protecció

per als illots, hem criticat la posició de la Conselleria d'Agricultura i Pesca en relació a l'arrossegament, hem demanat la prohibició de la pesca recreativa del cranc blau a espais protegits i zones sensibles, hem sol·licitat als ajuntaments (juntament amb la SEO) mesures de protecció per als llocs de cria de les aus urbanes i hem participat en l'elaboració d'una proposta d'ordenança per tal de regular les colònies de moixos.

B. Denúncia de les agressions al Territori i la Biodiversitat

Des del punt de vista de nous desenvolupaments urbanístics, aquest 2020 hem treballat amb l'Ajuntament de Puigpunyent per la desclassificació de la UA-8. L'ajuntament va aprovar una suspensió de llicències durant 12 mesos, amb la intenció de replantejar el futur creixement del municipi i atenent la iniciació de l'expedient pel desenvolupament d'una Unitat d'Actuació Urbanística (UA-8) als terrenys de "Sa Taverna" i del "camí de Sa Teulera", a peu del Galatzó i per on passa el torrent de sa Riera, un terreny natural en plena Serra de Tramuntana. En aquesta UA s'hi preveien mig centenar d'habitatges unifamiliars.

També vàrem alertar sobre un nou creixement previst a Santa Maria i ens reunírem amb Ajuntament i la Direcció General d'Ordenació del Territori, per veure les possibilitats d'evitar els desenvolupaments d'aquestes bosses de sòl que els planejaments de molts municipis encara preveien i que motiva la necessitat d'una norma supramunicipal de desclassificació.

Hem reiterat també la petició, feta fa un any, per a la desclassificació del sector AN-1 (Bonaire).

Des del GOB, enguany, vàrem llançar el mes d'agost un formulari de denúncies obert al públic per tal de rebre i sistematitzar el procés de denúncia que continua fent diàriament el GOB: des de denúncies d'abocaments, massificació d'espais naturals, fondejos il·legals, construccions il·legals, abocaments, obres.... Una eina que ha tingut molt bona acceptació i que permet un contacte directe amb els denunciants, la protecció del seu anonimat i la gestió posterior de les denúncies que es fan com a GOB. Al llarg de l'any hem anat polint el protocol de gestió de l'allau de denúncies que rep el GOB per tal d'agilitzar el procés i donar una resposta satisfactòria a les persones que ens fan arribar la informació. <https://www.gobmallorca.com/que-pots-fer/formulari-de-denuncia>

Amb Plataformes i col·lectius diversos, des del GOB hem continuant fent una feina constant de denúncia i seguiment de projectes com l'ampliació de l'aeroport, en relació al qual es varen fer reunions amb AENA i Govern, es va fer una campanya massiva d'al·legacions i una concentració just abans de l'esclat de la pandèmia. Per altra banda hem encetat un procediment contenciós-administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears (TSJ) demanant la suspensió dels projectes relacionats amb l'ampliació de la capacitat de l'aeroport de Son Sant Joan. El TSJ ha admès a tràmit el recurs i exigeix a al Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana que faciliti l'expedient administratiu de tots els projectes. També s'ha treballat amb els impactes de la pedrera de Can Negret a Alaró o Son Amat a Porreres. També, a través de "Reviure Tofla", estam en alerta amb relació als projectes de reconversió industrial de CEMEX (hidrogen, planta de producció de ciment, ...). A destacar el treball intens fet durant l'any amb la Plataforma No a la Variant Nord d'Inca. I també destacar la tasca feta conjuntament amb els veïnats de Son Güells en relació a la planta de formigó projectada

al barri i que recentment ha rebut un informe desfavorable vinculant de la Comissió Balear de Medi Ambient. Amb la Plataforma Salvem es Moll continuam treballant l'ús il·legal del Botel d'Alcudiamar i fent seguiment dels projectes que afecten els ports d'Alcúdia (ampliació port Alcudiamar, Transpulve, etc). I amb la Plataforma contra els Megacreuers continuam també en alerta respecte la represa del turisme de creuers.

Hem denunciat la irregularitat en les obres il·legals del passeig de cala Rajada, que continua sobre la taula, i també les anomalies de les obres del carril bici entre es Pla de na Tesa i Son Ferriol.

En matèria de Costes hem continuat presentant al·legacions de forma sistemàtica a les concessions i autoritzacions per usos del Domini Públic (més de 40 escrits), i hem denunciat el Beach Club de l'Oratori de Portals o les obres de l'Hotel Illa d'Or al Port de Pollença.

Pel que fa les accions de denúncia d'activitats que afecten la conservació de la biodiversitat, hem de destacar la que presentàrem a la Fiscalia sobre el xiringuito de ses Fonts de n'Alis (Parc Natural de Mondragó) i que ha servit per determinar i visibilitzar que l'ajuntament ha licitat l'explotació del bar durant 14 anys sense disposar de la necessària concessió de Costes. Altres denúncies fetes són la de la mala gestió de Son Real (que va causar la mort de diversos exemplars de tortuga mediterrània), la destrucció d'una colònia de cria de cabot a Palma o el presumpte espoli pesquer realitzat per embarcacions de Castelló en aigües de l'àrea protegida del Canal de Menorca.

2. Accions per a la transformació social

Perquè per a garantir la protecció del nostre territori és necessari que actuem totes. Per això, pretenem afavorir que la societat adquireixi coneixements, valors, destreses, experiències i determinació per a poder ACTUAR.

A. Grup infantil i juvenil

Aquest és un programa educatiu que fa més de 20 anys que està en funcionament. Un programa dirigit a sòcies i socis de entre 6 i 16 anys, que pretén ser un espai de trobada on adquirim coneixements, valors, destreses, experiències i determinació per a poder ACTUAR. Dins aquest programa també s'aconsegueix crear sentiment de pertinença al grup i a l'associació.

Aquesta temporada, a causa dels condicionants per la COVID-19, no s'ha pogut seguir la programació habitual. S'ha realitzat una sortida mensual, d'octubre a març, però no s'han pogut realitzar els campaments d'abril i juny. Encara que al juny, amb les restriccions pertinents, férem una petita trobada per acomiadar el curs. Com en les darreres 3 temporades, hi ha hagut una temàtica que ha servit de fil conductor de totes les activitats, aquest curs ha estat 'Les problemàtiques ambientals'. A cada sortida hem tractat una problemàtica ambiental, per a tenir coneixement i poder adoptar eines d'actuació. Al llarg del temps de confinament, hem estat en contacte amb les famílies i

participants dels grups per a seguir tractant aquesta temàtica amb diverses activitats proposades.

Durant el curs 2019-2020 han format part del grup un total de 71 participants i l'equip d'educadores ha estat format per 8 voluntàries. Aquest curs, la coordinació dels grups i preparació de les activitats es fa de manera professionalitzada i, a més, s'ha incorporat en la gestió una educadora en formació incorporada a l'àrea d'EA mitjançant una beca formativa del carnet jove.

B. Programes d'educació ambiental amb centres educatius

La programació d'educació ambiental al llarg del curs 2019-2020 s'ha vist afectada a causa de la paralització de la presencialitat escolar per la COVID-19. Totes les activitats planificades a partir del mes de març varen quedar suspeses, tot i que s'han pogut planificar dins el primer trimestre del curs 2020-2021, per a poder recuperar-les.

Programes natura Km.0.

Programes permanents en els que pretenem incidir en els processos d'aprenentatge que es generen als centres, treballant al voltant d'un espai natural proper al centre, al qual feim una visita de tot un matí. Es treballa conjuntament amb el centre per a què no es tracti d'una activitat puntual, sinó que formi part d'un procés, aportant i intercanviant material i informació. Treballem en 4 municipis diferents (Alcúdia, Palma, Manacor i Llubí), i des dels ajuntaments se subvenciona el programa per els seus respectius centres escolars. Però també hi ha centres d'altres municipis que ens sol·liciten les activitats i s'inclouen en el programa. Enguany han participat en diferents programes un total de 71 grups-classe d'educació primària.

Programa de contacontes ambientals.

Aquest és un programa en que acostam la natura a l'aula, amb una metodologia i uns recursos molt útils en educació infantil. En aquest cas, també treballem conjuntament amb el centre educatiu perquè no es tracti d'activitats puntuals. Aquest curs han participat en el programa un total de 33 grups-classe d'educació infantil i primer cicle de primària, gràcies a la subvenció que otorguen diferents ajuntaments.

Programa descoberta de la Trapa

Amb aquest programa pretenem donar a conèixer la Trapa i, alhora, emprar els seus valors i activitats de gestió com eina educativa. Novament, com tota la feina que fem amb centres educatius, treballem prèviament i posteriorment a la sortida, facilitant material i informació als docents. Aquest curs han participat un total de 5 grups en aquest programa educatiu.

Col·laboració amb altres centres

A part dels centres que participen en algun dels programes descrits anteriorment, hem col·laborat amb altres 16 grups-classe que han requerit la nostra col·laboració dins els seus projectes educatius.

C. Campanyes de sensibilització

Campanya de sensibilització SOS Posidònia

Actualment les praderies de posidònia es troben amenaçades, principalment per l'activitat humana: fondeig d'embarcacions, vessament, contaminació marina, extracció de sorres i dragatges, canvi climàtic. Les actuacions per poder fer front a aquestes amenaces i, per tant, contribuir a la seva conservació són molt diverses, però l'èxit de totes elles recau en un bon coneixement i sensibilització de la població. Per aquestes raons i també, vist l'èxit d'aquesta campanya informativa i de sensibilització de la població realitzada a l'estiu 2019, aquest any hem volgut continuar amb aquesta tasca i fer una nova edició de la campanya al 2020.

Així, els objectius de la campanya són:

1. Transmetre a la societat (local i estrangera) els valors i coneixements necessaris sobre la importància i problemàtica entorn a la *Posidonia oceanica*.
2. Promoure entre la societat la participació activa, per tal de millorar la protecció i conservació de la *Posidonia oceanica*.

Amb aquesta finalitat, s'ha muntat una taula informativa que ha anat rodant per 4 platges diferents del litoral de Mallorca al llarg dels mesos d'agost i setembre. Els destinataris de la campanya han estat els usuaris de les platges. En cada una de les platges s'hi va estar una setmana i es va poder fer una ronda al mes d'agost i una segona ronda al mes de setembre. A la taula s'ha informat sobre els serveis ecosistèmics de les praderies de posidònia, els factors que amenacen la seva conservació i de les possibles accions o comportaments que podem desenvolupar cada una de nosaltres per millorar la situació d'aquest ecosistema. La taula ha estat provista amb material de suport: díptics, restes de posidònia, restes d'animals marins, lupes... i aquest any també hem incorporat l'accés a la informació a través d'un codi QR.

Aquest 2020 hem adaptat la campanya als condicionants de la COVID-19 per poder oferir els mateixos recursos d'una manera segura i respectant les restriccions sanitàries que s'han anat imposant al llarg de l'estiu. A la taula informativa ens hem disposat amb la distància de seguretat corresponent i amb les proteccions de la mascareta i gel hidroalcohòlic, a més del protocol de neteja de material pertinent.

A més de la taula informativa, cada dia s'han organitzat diversos tallers, entre els quals hi havia com a novetat un taller en format dinàmic de joc, el "Trivial de la Posidònia"; un joc que ha tingut gran èxit entre les participants i que ens ha permès de manera lúdica transmetre els coneixements i valors importants entorn a la Posidònia i el seu ecosistema. Cada setmana, per sorteig, hem tret una guanyadora entre les participants, que ha pogut obtenir una de les nostres camisetes de Posidònia.

Aquest nou format de campanya, a més de la difusió setmanal de la guanyadora del Trivial, també ha inclòs unes publicacions periòdiques per difondre la campanya i el missatge d'aquesta a les xarxes socials del GOB; publicacions diàries al Twitter del dia a dia a la taula informativa i unes publicacions amb contingut més especialitzat sobre la Posidònia (biologia, importància, amenaces, actuacions) a Facebook i a Instagram.

Banderols SOS Posidònia: enguany s'han seguit distribuint entre els navegants compromesos amb la seva protecció, per tal de visibilitzar la campanya entre els navegants, crear sinergies positives i difondre la campanya.

Les educadores responsables del punt informatiu eren persones formades en el tema: biòlogues especialitzades en medi marí.

Els resultats de la campanya han estat molt positius. En els punts informatius i els tallers s'han atès un total de 611 persones, un públic molt divers en edat, gènere, i enguany no tant en nacionalitat degut a la COVID-19. El 95% han mostrat la seves bones intencions i compromís vers la conservació de la posidònia. Cal sumar les persones a les que s'ha fet arribar el missatge a través de les xarxes socials, amb les que hi va haver molt de feedback i missatges positius cap a la campanya.

D. Accions formatives. Espais de formació i reflexió i debat

Curs d'Identificació Ornitològica

En aquest curs hem après a diferenciar les espècies més comunes i habituals de Mallorca, per sexes i edats, independentment del seu estatus. El curs ha estat dirigit a qualsevol persona interessada, especialment aquelles amb un nivell baix de coneixements ornitològics.

La finalitat ha estat oferir unes eines interessants i atractives a totes aquelles persones que senten una gran atracció per la natura però mai s'han decidit a millorar els seus coneixements. El curs s'ha fet en línia, repartit en 9 sessions, cada una d'elles amb un ponent diferent. Totes les sessions estan penjades a la pàgina de youtube del GOB.

Teixint horitzons ecosocials: 1er curs de transició ecosocial a Mallorca.

Des del GOB hem volgut impulsar un curs de formació en els temes pilars del que considerem que ha de ser la transformació ecosocial, el que s'ha volgut reflectir sota el paraigües de "La Vida al Centre" (el manifest de propostes per a la transició ecosocial del que hem xerrat al punt 1.A.): www.lavidaalcentre.org

L'objectiu general ha estat formar els alumnes en l'àmbit de l'educació ambiental i la transició ecosocial, així com desenvolupar el seu perfil educatiu com a agents de canvi social. Així hem volgut generar un curs per a formar, a partir de la reflexió, sobre els reptes que afrontam en relació als problemes ecològics i socials derivats del model econòmic i de consum actual, presentar i discutir les propostes de transició cap a societats més sostenibles social i ecològicament, i desenvolupar habilitats discursives i pràctiques que els ajudin en processos de transició col·lectiva i personal.

Cicle de xerrades "Els Dijous del GOB"

Aquest cicle de conferències té l'objectiu principal de donar a conèixer diferents aspectes de la natura de les Illes Balears, amb participació d'experts en cada matèria. La seva periodicitat és mensual, tot i que normalment els mesos d'estiu es fa un descans (s'atura durant juliol i agost). Enguany s'han fet 9 xerrades en total i 7 d'elles han estat en línia, les realitzades des de l'abril. Continuem amb la col·laboració amb Fundació "Sa Nostra" per fer les xerrades a l'Auditori del Centre de Cultura Sa Nostra, tot i que aquest any només s'han fet les de gener i febrer.

A més s'han fet altres xerrades en paral·lel, com una sobre el cens de mussols i altres aus nocturnes, o una xerrada sobre les falzies a càrrec del centre de recuperació de fauna Cofib.

Sortides ornitològiques

Les sortides ornitològiques, com la resta d'activitats, s'han vist alterades per la pandèmia, tant durant el confinament com després, temps durant el qual hi ha hagut moltes restriccions pels grups. El nombre de sortides durant 2020 finalment ha estat de 5.

E. Voluntariat naturalístic

La situació viscuda enguany no ha estat favorable per al voluntariat ambiental. Tot i això, hem organitzat algunes activitats: reforestació a Artà, 2 reforestacions al Parc Natural de s'Albufera i manteniment de la reforestació al coll de sa Gramola.

F. Grup GOB 2030

Aquest 2020 s'havia iniciat el procés per generar un Pla d'Acció Col·laboratiu per a la Transició Ecosocial, el qual s'havia d'articular a través de sessions/espais de reflexió arreu del territori, amb debats territorials vinculats a la transició ecosocial, i acabar amb un fòrum/congrés a l'estiu per a fer una posada en comú. La COVID va capgirar els plans inicials, però la idea no ha perdut rellevància, ans al contrari. Durant el confinament es va generar un espai-virtual de reflexió conjunta, el qual va donar lloc a la creació del manifest de propostes "La Vida al Centre", i que ha anat abordant la possibilitat d'implementar propostes derivades d'aquest procés de reflexió i debat conjunt des de l'ecologisme. L'espai de debat continua actiu i ha facilitat l'apropament al GOB de nous perfils de persones amb un fort interès per treballar les respostes a la crisi actual des de l'ecologisme.

3. Accions per a la conservació de la Biodiversitat

El seguiment de la biodiversitat és una tasca essencial per avaluar el seu estat de conservació, detectar canvis ambientals i possibilitar la seva conservació. Per això treballam en el seguiment de les aus, estudiant les seves poblacions i col·laborant en els programes de recuperació d'algunes espècies emblemàtiques amenaçades.

A. Conservació d'espècies i hàbitats

Tant pel que fa la milana com a l'àguila peixatera, el GOB participa des de fa anys en el desenvolupament d'algunes accions previstes al Pla Terrasse, de conservació dels rapinyaires de les Balears, coordinat i dirigit per la Conselleria de Medi Ambient.

Dins el programa de recuperació de la milana, enguany hem marcat 13 exemplars, 6 d'ells amb emissors de seguiment GPS. Recordem que el marcatge i monitorització d'una part de la població de milana és una línia fonamental per detectar i combatre els factors

de mortalitat que afecten aquesta espècie en perill d'extinció. Les possibilitats de marcatge amb emissors enguany han estat menors i, a més, la mortalitat ha estat important, de forma que dels 24 exemplars que hem tingut en seguiment el 2020 (equipats enguany i en anys anteriors), al final de l'any només mantenim contacte amb 7.

Pel que fa a l'àguila peixatera, ha estat un mal any per al marcatge d'exemplars a nius de Mallorca (només s'han pogut equipar dos polls, un d'ells amb emissor GPS). A Cabrera s'ha pogut accedir a altres dos nius, marcant 4 polls (un amb emissor). A més s'ha equipat amb GPS un exemplar adult capturat a s'Albufera, que està essent objecte d'un seguiment molt acurat.

També hem col·laborat en el marcatge d'altres espècies que són objecte d'iniciatives d'altres entitats. Així hem equipat amb emissors diversos exemplars d'àguila coabarrada, de voltor i de voltor lleonat, ajudant així al coneixement d'aquestes espècies amenaçades i facilitant que es puguin adoptar mesures de conservació.

La novetat més destacable enguany ha estat el programa de vigilància amb voluntariat d'una gran colònia de cria de gavina roja a l'illot de na Guardis. El confinament de la primavera va facilitar la recolonització de l'illot per part de les gavines i, una vegada desconfinats, es va habilitar un dispositiu amb voluntaris del GOB i la col·laboració de diversos organismes i departaments de la Conselleria de Medi Ambient i altres administracions, per tal d'evitar-hi molèsties. Així, participaren en el dispositiu 48 voluntaris i voluntàries, totalitzant 370 hores de feina i intervenint en 91 situacions per informar les persones que accedien a l'illot.

B. Estudi ornitològic

Al llarg de 2020 s'ha seguit desenvolupant alguns projectes de seguiment de les poblacions d'aus de Mallorca:

- RAM, projecte de seguiment d'aus i mamífers marins des de la costa. Es realitza amb periodicitat mensual i consta de 3 punts d'observació (Cala Figuera (Calvià), Portocolom (Felanitx) i Es Port d'es Canonge (Banyalbufar). Aquest any s'han realitzat totes les sortides excepte els mesos d'abril i maig degut a les restriccions motivades per la pandèmia.
- Seguiment de espècies limícoles al Salobrar de Campos. En el marc d'un conveni de col·laboració, aquest seguiment es ve realitzant des de fa 5 anys, amb atenció especial en el picaplatges camanegra, el bec d'alena i l'avisador.
- Seguiment de les poblacions hivernants i reproductores a les Illes Balears. La pandèmia ha afectat el procés de canvi del sistema de seguiment d'aus comuns (SAC) cap al sistema SACRE i SACIN de la SEO, però ja hi ha diverses persones realitzant aquests censos i a finals del 2020 s'ha fet una reunió online per augmentar el nombre de participants.

Pel que fa els censos d'aus, cada any es coordinen diversos, especialment durant els mesos d'hivern. Aquest censos es realitzen gràcies a la participació de centenars de voluntaris:

- Cens hivernal d'aus aquàtiques i limícoles (cens que es realitza a nivell mundial).

- Cens hivernal de grues (*Grus grus*).
- Cens hivernal de milana als seus dormidors (*Milvus milvus*).
- Cens d'ardeids.
- Cens de la població reproductora de cabots (*Delichon urbicum*).

L'oficina d'anellament ha seguit desenvolupant el paper de gestió i coordinació dels anellaments i anelladors a nivell de les Illes Balears. Enguany s'ha signat un contracte de servei amb la Conselleria de Medi Ambient i Territori per poder donar suport a aquesta valuosa tasca que fa el GOB. Gràcies a aquest contracte, el GOB assumirà també el registre dels anellaments i recuperacions que faci la Conselleria i el Cofib.

Les estacions d'esforç constant de la UIB i Es Forcadet, al PN de s'Albufera, han estat actives els mesos en que les restriccions sanitàries ho han permès. A partir d'aquest hivern, les dades d'aquestes estacions passaran a formar part del programa EMAI de la *Sociedad de Ciencias Aranzadi*.

II Congrés d'Ornitologia a Terres de Parla Catalana (COTPC)

Del 10 al 12 d'octubre s'ha celebrat el II COTPC a Menorca, un Congrés amb participació d'entitats de Catalunya, País Valencià, Andorra, Sud de França i Illes Balears. Aquestencontre serveix per presentar treballs de diferents investigadors sobre l'ornitologia que es fa en aquest àmbit geogràfic. Enguany ha tingut com a fil conductor les aus marines.

Organitzat i realitzat per la Societat Ornitològica de Menorca, ha comptat amb la participació de altres grups com el Institut Català d'Ornitologia, el Grup AU de Castelló, la Societat Valenciana d'Ornitologia, el Groupe ornithologique du Roussillon, el Centre d'Estudios de la Neu i de la Muntanya d'Andorra, el GEN-GOB d'Eivissa i el GOB Mallorca.

C. Custòdia del Territori

La Trapa

El 2020, gràcies al suport de *Fundación Santander* i del Consorci Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial, hem pogut mantenir la mateixa dedicació de personal que l'any passat. Aquest fet, juntament amb un esforç important per part de l'equip de voluntaris, ens ha permès impulsar la recuperació i manteniment agrari de la finca, la millora de la gestió de l'ús públic i realitzar importants avenços en la recuperació dels espais arquitectònics.

1. Conservació de la biodiversitat.

La restauració de la biodiversitat i la recuperació forestal ha pogut avançar enguany gràcies a diferents accions. S'ha pogut finalitzar el tancament perimetral de la zona central, fet que impedirà l'accés a la zona de les guardes de cabres assilvestrades, protegint tant la zona forestal com l'agrària. Dins la zona tancada s'ha realitzat una jornada de reforestació.

La gestió agrària, més enllà d'algunes produccions, és fonamental en l'estratègia de defensa front a possibles futurs incendis i com a recurs per a l'aliment de la fauna. Així,

s'han llaurat les marjades i sembrat amb lleguminoses per tal d'enriquir el sòl. També s'ha realitzat el manteniment dels fruiters. Pel que fa a les mesures per afavorir la fauna auxiliar, s'ha realitzat un taller sobre ratapinyades i s'han fabricat diversos refugis per a elles.

2. Investigació i seguiment

El coneixement de la biodiversitat de l'espai és fonamental per identificar les necessitats de gestió i avaluar l'èxit de les mesures adoptades. Si bé el grup biològic més treballat a la Trapa és l'ornític, enguany s'han realitzat experiències en l'estudi de les papallones nocturnes i de les ratapinyades.

3. Aprofitament agrari

Tot i que l'activitat agrària de la finca està enfocada fonamentalment a la conservació de la biodiversitat, algunes produccions com la de mel o la de plantes aromàtiques poden ser un recurs interessant per a la captació de fons. Enguany s'ha ampliat la plantació d'aromàtiques i fet el manteniment de la zona ja cultivada, i s'ha tornat a recollir la camamil·la. Les abelles han aconseguit generar enguany una petita producció de mel. La finca s'ha inscrit al Registre Insular Agrari.

4. Conservació d'elements patrimonials

S'ha seguit avançant en la recuperació i conservació els diferents elements patrimonials (marges, mines, forns de calç, molí, eres, etc.), gràcies a l'esforç del voluntariat i molt especialment d'en Miquel Torres.

5. Gestió de l'ús públic.

Pel que fa a la gestió de l'ús públic, s'ha seguit facilitant informació a persones i grups, i s'han instal·lat o millorat alguns rètols informatius. La zona d'acampada ha estat tancada durant bona part de l'any i ara es gestiona amb el Paratge Natural de la Serra de Tramuntana, a través d'un nou sistema que permet agilitzar les autoritzacions.

f. Manteniment.

L'ús públic i els factors ambientals afecten les infraestructures i els elements patrimonials, pel que es requereix una atenció i intervenció permanent per evitar l'empitjorament del seu estat (manteniment de la pista forestal, tractaments a bigues i portes, neteja de l'entorn de les cases, etc).

g. Comunicació i educació.

Les xarxes socials a internet faciliten la difusió de l'experiència i fomenten la incorporació de persones al projecte. La web www.latrapa.org és un punt de referència amb informació més estàtica però bàsica sobre La Trapa. També a través dels perfils del GOB a les xarxes socials, s'han anunciat les jornades de voluntariat i s'han reportat els resultats de les diferents diades organitzades.

Així mateix, s'han seguit realitzant activitats educatives per escolars i dos tallers per adults (plantes aromàtiques i permacultura).

h. Participació i voluntariat.

L'aportació del voluntariat és substancial i imprescindible per entendre la Trapa. Tot i les limitacions d'enguany, s'han pogut organitzar 6 de les jornades mensuals de voluntariat, amb una participació total superior a 150 persones. A més a més, la Trapa compta amb una comissió formada per voluntaris fidels, la qual ha desenvolupat un nombre ingent de feines de manteniment i millora del patrimoni natural i de les diferents infraestructures i equipaments de la finca.

Altres iniciatives de custòdia

En la nostra línia de promoció dels refugis de fauna, enguany hem impulsat la declaració d'un nou refugi a Felanitx i l'ampliació d'un refugi existent a Capdepera.

D'altra banda, s'ha mantingut la feina de col·laboració amb l'ajuntament de Lloret, dissenyant la senyalització d'ús públic de la Comuna.

La nostra entitat segueix participant activament en el funcionament de la ICTIB (Iniciativa de Custòdia del Territori a les Illes Balears).

Enguany s'ha signat un conveni amb Abaqua per fer el seguiment de la fauna a la bassa de depuració de Son Navata, que ens permetrà fer un seguiment ornitològic mensual a la zona.

4. Funcionament

A. Equip humà

Al GOB hi dediquen els seus esforços un equip humà format per l'equip tècnic, la junta directiva, els membres de comissions i grups de treball i els voluntaris. La feina del voluntariat és cabdal perquè sense tota la gent que dedica el seu temps a representar-nos, participar en els grups de feina, exercir de guies, educadores, ornitòlegs i ornitòlogues, pagesos i pageses, arxivistes, arquitectes, missers i misseres... no podríem fer ni la meitat de la feina que es fa cada any. Sense el cor i les mans de voluntaris, per exemple, la Trapa, la població de milanes o el grup infantil i juvenil no serien el que són. Així que als voluntaris i voluntàries, doblement gràcies!

Recordem que la nostra junta directiva ha estat encapçalada per Amadeu Corbera com a President, juntament amb Macu Ferriz (vicepresidenta) i Pedro Martínez (secretari), els quals amb la resta de vocals fan un gran esforç en la direcció de l'entitat.

B. Gestió interna

La situació derivada del Covid ha requerit l'adaptació del funcionament intern. Així, hem habilitat els mitjans i procediments necessaris per al teletreball. Per la mateixa raó, les reunions de junta directiva i de l'equip de treballadores s'han celebrat de forma

telemàtica. Igualment, hem dissenyat protocols a seguir per a la realització d'activitats grupals a l'aire lliure (les d'interior segueixen paralitzades) i hem establert sistemes d'inscripció prèvia per a totes les activitats.

S'ha mantingut la coordinació interinsular amb les seccions del GOB-Menorca i el GEN-GOB, i es va celebrar l'assemblea anual de forma telemàtica. S'han continuat les gestions per a la modificació dels estatuts i per a la inscripció al registre estatal d'entitats.

C. Treball en xarxa

Des de l'àrea de campanyes de territori i recursos, es fa un intens treball articulant xarxes i col·laboracions amb col·lectius, d'aquí i de fora, que aquest any s'ha vist intensificat per l'esclat de la pandèmia. A més, l'ús i normalització dels espais virtuals han obert noves possibilitats de treball en xarxa amb col·lectius d'aquí i de més enllà de les illes: Aliança per l'Emergència Climàtica, feina amb els col·lectius de la Plataforma per una Mar sense Plàstics, signatura del Pacte a les Illes per a la Reutilització, plataformes actives (Aeroport, Reviure Tofla, contra la Variant Nord d'Inca, Megacreuers...).

També s'ha fet un esforç intens amb altres col·lectius actius arreu de l'Estat, amb els que hem estat en contacte o involucrades en processos de formació, majoritàriament relacionats amb la reactivació econòmica i la transició ecosocial: Ecologistas en Acción, la xarxa SETNET de ciutats del Sud d'europa contra la turistificació, col·lectius Baladre, OMAL (Observatorio Multinacionales América Latina), la cooperativa GARUA, Nociones Comunes (Madrid) o l'ODG (Observatori del Deute de Globalització).

A destacar tot el procés de generació del nou espai de La Vida al Centre <https://www.lavidaalcentre.org/el-proces/>, que continua ara amb les comissions de feina i un full de ruta comú pel proper any, així com el Fòrum de la Societat Civil per a la Reconstrucció de les Illes <http://forumsocietatcivil.org/> de la que el GOB n'és part activa.

D. Comunicació

Hem participat en més de 40 xerrades, formacions, taules rodones i conferències organitzades per altres entitats, dins i fora de Mallorca, en les que el GOB hi és convidat a debatre i aportar la visió ecologista. Aquest esforç va ser especialment intens durant el temps de confinament.

Hem publicat una mitjana de 3 notes de premsa setmanals, fet rodes de premsa, pancartes, trobades, xerrades i renou per generar debat i opinió pública informada sobre els temes que afecten la nostra illa.

S'han seguit llançant dues publicacions ja ben conegudes a les illes: Es Busqueret (Revista de divulgació naturalística), de la qual han sortit 2 nous números; i el volum 34 de l'Anuari Ornitològic de les Balears (Revista científica sobre ornitologia), corresponent a l'estudi del 2019.

Disposem de diversos forums d'informació i discussió sobre temes de natura (<http://www.gobmallorca.com/forum/>), que enguany han sofert un procés d'actualització

i posada al dia. També se segueix amb el CITAUI, un sistema en línia i obert al públic, el qual permet el recull de cites ornitològiques (<https://cитай.gobmallorca.com/>).

Si bé aquests canals de comunicació han mantingut la freqüència i regularitat d'anys anteriors, la situació generada per la Covid-19 va fer necessari adaptar moltes de les activitats que fa el GOB -des del cicle de conferències mensual "Els Dijous del GOB" i altres xerrades divulgatives, fins les sortides de voluntariat o els programes educatius i campanyes de sensibilització-, per tal de poder seguir acostant la natura a la societat. Aquest canvi en l'enfocament de les nostres activitats passava per reinventar i potenciar totes les eines comunicatives, convertint les xarxes socials en el nou escenari des d'on executar-les.

Fruit d'aquesta necessitat, s'han promogut diverses iniciatives que han fet néixer #elGOBacasa i han suposat un esforç i un salt qualitatiu en el nivell de digitalització de la comunicació de la nostra entitat. Aquestes accions de dinamització, participació i divulgació a les xarxes són:

- Les aus des del balcó (Facebook): iniciativa participativa en la que animarem els nostres simpatitzants a enviar-nos fotografies de les aus que veien des de casa seva durant el confinament. Al fil de les fotografies i videos enviats, es feia una publicació sobre una espècie en concret.
- #trivialbiodiversitatGOB (Twitter): es van publicar diverses preguntes tipus enquesta -amb diferents opcions- sobre conservació i biodiversitat a Balears; la resposta correcta, amb la corresponent explicació, es donava al dia següent.
- #SembramVoluntariat (Instagram): iniciativa en la que demanàrem a la nostra comunitat que sembrassin una planta autòctona a casa seva per després plantar-la a la Trapa.
- #GOBChallenge (Instagram): es tracta de preguntes temàtiques sobre diferents temes d'interès ambiental en format *story*; es llança una pregunta curta amb diferents opcions i immediatament a la participació d'un seguidor, es rep la resposta correcta i s'ofereix la següent història.

Altra innovació enguany ha estat la incorporació de noves vies de difusió, com ara la implementació d'eines que han permès la retransmissió de xerrades online, possibilitant i facilitant l'accés a un major nombre d'usuaris. Així i sota el paraigües de #elGOBacasa, s'han pogut emetre en directe de forma simultànea a través de la pàgina web, Facebook i Youtube, les conferències del cicle "Els dijous del GOB", les ponències del Curs d'identificació ornitològica i diferents xerrades i debats sobre temes ambientals, a més de les assemblees de socis. Aquesta passa ha reactivat i nodrit de molt contingut el nostre canal de Youtube, fins ara poc explotat, on han quedat registrades en obert totes aquestes xerrades.

Actualment tenim presència i activitat diària a: Twitter (GOBMallorca) amb 13.135 seguidors -800 més que l'any passat-, Facebook (gobmallorca) amb 24.849 -700 dels quals són nous d'enguany- i Instagram (gobmallorca), que ha incrementat considerablement la seva comunitat, passant dels 2.882 de l'any 2019 als 5.135 seguidors actuals.

A part de totes les iniciatives explicades, a través d'aquests comptes oficials seguim donant difusió de les nostres notes de premsa, anunciam esdeveniments als quals

participam, feim seguiment de les activitats, programes i campanyes que portam a terme i ens feim ressò de les aparicions als mitjans de comunicació.

A partir d'elles volem crear una forta xarxa ecologista, estar connectats amb plataformes a les que el GOB té representació i, sobretot, generar una comunitat virtual que es vegi reforçada a través del feedback amb els nostres seguidors.

Enguany també s'ha donat continuïtat al blog dedicat al Grup Infantil i Juvenil del GOB (<https://grupinfantiljuvenilgob.blogspot.com/>) per donar difusió i fer un seguiment de les diferents jornades i activitats previstes al programa amb petites ressenyes acompanyades del recull fotogràfic pertinent.

Segueix-nos a Twitter, Facebook i Instagram. ¡I no t'oblidis de rebre el nostre butlletí electrònic de caràcter setmanal!

E. Socis

Enguany, a diferència de la resta, no s'ha enviat per correu ordinari la memòria gràfica del 2019 amb les fites de l'entitat, a causa que la crisi de la Covid-19 va alterar la planificació. Però aquesta absència es va compensar amb un esforç comunicatiu via butlletí i xarxes socials, fent arribar a sòcies i públic general la versió digital de la memòria gràfica, en la que es destaca el més rellevant de les diferents àrees d'actuació. En aquest sentit i seguint la tendència dels darrers anys, les comunicacions s'han realitzat fonamentalment per correu electrònic, canal encara més concorregut pel tancament del local durant el confinament.

El clàssic dinar de socis és un altre dels esdeveniments que s'ha hagut d'adaptar per tal de complir amb totes les mesures de seguretat pre-Covid, celebrant-se en aquesta ocasió una gala al Teatre Municipal Xesc Forteza amb la projecció del documental "El temps que resta", de l'Observatori del Deute en la Globalització, i el posterior lliurament dels premis Alzina i Ciment 2020, que han arribat a la seva 40a edició. L'acte, presentat per Maria Bauçà, va comptar amb quasi 60 assistents.

Durant el 2020 s'han fet 118 nous socis.

F. Gestió del voluntariat

Seguim treballant en l'elaboració del Pla de Voluntariat del GOB-Mallorca, amb l'objectiu de sistematitzar aquesta línia que des de sempre ha estat fonamental per a la nostra entitat, però que fins ara estava insuficientment organitzada. Per a realitzar-ho, comptarem amb l'ajuda tècnica de la Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears, entitat a la que ens hem adherit.

G. Finançament

En aquest any estrany, hem tingut moltes incerteses en relació al finançament de la nostra activitat, ja fos per la impossibilitat o incertesa quant a l'execució dels nostres projectes, la manca de resposta inicial de l'administració, els canvis en les bases i

terminis dels projectes o la dificultat per executar alguns dels compromisos adquirits en els terminis establerts. Hi va haver moments de molta incertesa per què algunes de les fonts amb les que comptàvem no van donar resposta. S'ha hagut de renunciar o directament perdre algunes partides compromeses, però també s'ha reaccionat amb força per poder optar a qualsevol de les oportunitats que han anat sorgint.

Pel que fa els serveis, hem mantingut els projectes educatius amb els ajuntaments de Palma, Alcúdia i Llubí; hem tingut el suport per la campanya SOS-Posidònia dels ajuntaments d'Artà, Alcúdia i Andratx; i s'ha recuperat el contracte per a la gestió de l'oficina de marcatge i anellament d'aus a les Balears.

Pel que fa les subvencions, enguany s'han presentat un total de 13 projectes a les diferents convocatòries realitzades per les diferents administracions, aconseguint resolució positiva en el 100% dels casos, gràcies a la qualitat de les nostres propostes.

S'ha realitzat també un important esforç en la captació de recursos de fonts privades, amb un resultat desigual, però que ha facilitat el manteniment i llançament de diferents projectes (seguiment d'àguila peixatera, curset d'ornitologia, emergència climàtica, reforestació, etc).

Pel que fa els donatius de particulars, s'ha elaborat un catàleg per les obres d'art que van quedar de la subhasta de l'any passat "El meu art és la meva illa" i s'ha treballat en el foment de les donacions vinculades a l'activitat de campanyes.

Entre les iniciatives per afavorir la incorporació de nous socis, enguany s'ha signat un conveni amb e-cotxe que té avantatges per als socis del GOB.

Auditoria

Recordam que anualment realitzam l'auditoria dels nostres comptes, que estan a disposició dels socis interessats.